«Τα παιδιά της Γάζας»

Το κείμενο της καινούργιας παραγωγής του Θεάτρου Αντίλογος αποτελεί σύνθεση από μονολόγους εφήβων μαθητών από τη Γάζα της Παλαιστίνης, γραμμένους το 2009-2010 μέσα στο πλαίσιο ενός προγράμματος δραματοθεραπείας, με τη βοήθεια ενός θεατροπαιδαγωγού, ενός ψυχολόγου και με πρωτοβουλία του Ashtar Theatre της Παλαιστίνης. Με νωπές μνήμες από τα τραγικά γεγονότα του 2008-2009, οι εφηβικές φωνές ενώνονται σε μια ομαδική αφήγηση. Κάτι πολύ προσωπικό συνδυάζεται σ' αυτό το κείμενο με κάτι πολύ γενικό και αυτός είναι ο δρόμος της παράστασης του Θεάτρου Αντίλογος προς το συναίσθημα και προς το μυαλό του κοινού της. Οι μικρές γλυκές λεπτομέρειες από την ειρηνική οικογενειακή ζωή εναλλάσσονται με τον τρόμο του βίαιου θανάτου, με τον πόνο της απώλειας, με την πίκρα της προσφυγιάς, με την ασήκωτη λύπη της μοναξιάς. Μια λύπη πολύ μεταδοτική, καθώς η θεματολογία του κειμένου παρά τις συγκεκριμένες χωροχρονικές παραμέτρους χρησιμεύει ως ένα καλούπι, στο οποίο χωράνε γεγονότα διάφορων περιοχών και χρονολογιών, πολλών, πάρα πολλών περιοχών και χρονολογιών. Κι επειδή είναι μια παράσταση κατά τη διάρκεια της οποίας σκέφτεσαι συνεχώς, σκέφτεσαι, λοιπόν, ότι τα παιδιά της Συρίας, θα μπορούσαν να γράψουν όμοια κείμενα. Όσοι επέζησαν. Όσοι θα επιζήσουν, επειδή γνωρίζουμε τι γίνεται εκεί. Τρομάζω με την τελευταία φράση που έχω γράψει και με την κύρια πρόταση και με την υποτακτική. Το «γνωρίζουμε» συχνά σημαίνει ότι κρατάμε τις πληροφορίες και τις εικόνες στην επιφάνεια της συνείδησής μας χωρίς να επιτρέπουμε τη διείσδυσή τους στα ενδότερα, για να συνεχίζουμε τη δική μας ατομική πορεία, να διατηρούμε την ψυχική μας υγεία, να βλέπουμε κάποια προοπτική για το μέλλον του κόσμου. Η σκηνοθέτιδα της παράστασης του Θεάτρου Αντίλογος Αλεξία Παπαλαζάρου

βάζει στη βάση της δουλειάς της τις δικές της αναμνήσεις και βιώματα από την τραγωδία που έζησε στον δικό μας τόπο και έτσι αποκτά το δικαίωμα και τη δυνατότητα να διαχειριστεί το υλικό που έχει στα χέρια της. Εδώ και μερικούς μήνες δεν έχω δικούς μου μαθητές, μα αν είχα, θα τους έπαιρνα στην παράσταση. Όχι μόνο στην προσπάθεια να φέρω αντιμέτωπους με την πραγματικότητα τους χαμένους στη virtual reality νέους μας, όχι μόνο με σκοπό για πολλοστή φορά να ανακαλέσω τον έμφυτο κυπριακό ανθρωπισμό ενάντια στον επίκτητο ρατσισμό, αλλά και να συστήσω σ' αυτούς αποτελεσματικούς τρόπους μετουσίωσης της πραγματικότητας σε τέχνη.

Στην αφηγηματική φύση του κειμένου έγκειται η πραγματική δυσκολία. Το μοτίβο της καταγραφής των εμπειριών, που πηγάζει από την ίδια τη φύση του έργου ως σύνθεσης γραπτών μαρτυριών, εισάγεται από την αρχή και διαπερνά το έργο. Τα πέντε παιδιά γράφουν συχνά στη σκηνή, αποτυπώνουν αναμνήσεις, επικοινωνούν με τους δικούς τους με γράμματα από την ξενιτιά. Μερικοί ηθοποιοί αλλάζουν ταυτότητες, άλλοι ταυτίζονται με μια μορφή. Όμως ακόμα και οι πολλαπλοί διαπλεκόμενοι μονόλογοι δεν προσφέρουν ιδιαίτερη σκηνική δράση. Πιστεύω πως το μουσικό περιβάλλον της παράστασης (Τάσος Ζαχαρίου) μπορούσε να είναι πιο βοηθητικό στη δράση, πιο ενεργό συστατικό του συνόλου. Η Αλεξία Παπαλαζάρου σε συνεργασία με την κινησιολόγο της παράστασης Έλενα Χριστοδουλίδου, επιστρατεύει τρία δυναμικά στοιχεία: το στοιχείο του ταξιδιού, το στοιχείο του παιχνιδιού, το στοιχείο των βομβαρδισμών. Έχοντας το γυμνό Black Box του χώρου και την απλή σκηνική κατασκευή της Μαρίζας Παρτζίλη, η ομάδα των ηθοποιών ξεκινά το ταξίδι, μεταφορικό και «πραγματικό», πεζοπορία, λεωφορείο, πλεούμενο... Όλα τα αντικείμενα βρίσκονται στα σακίδια τους κι εκείνα που είναι παρμένα από τις προσωπικές ιστορίες των ηρώων κι εκείνα που θα χρησιμεύσουν στη μεταφορική αναπαράσταση σκηνικών καταστάσεων, π.χ. θαλασσινών κυμάτων. Η σκηνική κατασκευή μεταμορφώνεται σε μεταφορικό μέσο, βοηθά στις σκηνές με έντονη κίνηση με τη διαφορά οριζόντιων επιπέδων, αλλά ταυτόχρονα αποκτά συμβολική διάσταση, σαν ένα τόσο περιορισμένο κομμάτι γης που κάποιοι επιμένουν να είναι το σπίτι τους, ο κόσμος τους, η ταυτότητά τους. Το ομαδικό παιχνίδι υπενθυμίζει την ηλικία των ηρώων και έρχεται σε χτυπητή αντίθεση με την κίνηση των ηθοποιών στις σκηνές των βομβαρδισμών.

Καλή στη συναισθηματική έκφραση, στην κίνηση, στον λόγο, η ομάδα των πέντε ηθοποιών (Ιωάννα Κορδάτου, Σάββας Μενοίκου, Θέμιδα Νικολάου, Βασίλης Παφίτης, Βαλάντω Χαραλάμπους) είναι συνάμα καλή στη συνειδητοποίηση του σκοπού όλου του εγχειρήματος, στην αντίληψη της στυλιστικής της παράστασης, στην τεχνική και τη φιλοσοφία ομαδικού ερμηνευτικού παιχνιδιού.